

Hoofdoelen LEADER Rivierenland

Versie 23 mei 2023

Ten behoeve van het opstellen van de Lokale Ontwikkelingsstrategie (LOS) LEADER Rivierenland is input opgehaald in het gebied: bestaand beleid gemeenten en regio, regionale programma's, info vanuit gemeenten en dorpen (dorpsplannen, bewoners-enquêtes, etc), opgehaalde info door LEADER (bijeenkomsten, gesprekken, online enquête). Dit is verwerkt in een SWOT (pagina 5-7 van de LOS). Uit deze SWOT is een ontwikkelingsperspectief naar voren gekomen (pagina 8-9 van de LOS) rond de drie P's: People-Planet-Profit. Als je dit naast de LEADER-criteria legt, kom je tot een overkoepelende doelstelling waar LEADER zich de komende jaren voor in zou kunnen zetten. Dit noemen we de 'LEADER-strategie' (pagina 12 van de LOS).

Strategie LEADER Rivierenland:

We streven naar een toekomstbestendig Rivierenland waar we TROTS op (kunnen) zijn!

Door zowel het economische, ecologische als het sociale kapitaal in samenhang te versterken, werken we samen aan een gezond, inclusief, zelfredzaam, duurzaam, welvarend en gastvrij gebied dat aantrekkelijk is én blijft om hier te wonen, te werken en te recreëren, zodat bestaande inwoners (jong en oud) en bedrijven hier blijven en het gebied ook nieuwe inwoners en bedrijven aantrekt.

Deze strategie is uit te werken in **drie hoofdoelen**, waarbij TROTS de rode draad is:

1. Trots op elkaar

-> *Levendige dorpen & kernen en goed wonen voor iedereen.*

We zetten in op:

- Het stimuleren van ontmoeting, gezamenlijk eigenaarschap, multifunctioneel gebruik van (vrijkomende) gebouwen door en met diverse doelgroepen
- Nieuwe woonvormen en -plekken

2. Trots op ons werk

-> *aantrekkelijk werkklimaat en goed en divers onderwijs.*

We zetten in op:

- Het verbinden van werk en onderwijs
- Het samen op de kaart zetten van het gebied
- Gastvrijheid: het vergroten van het recreatief-toeristisch aanbod.

3. Trots op ons landschap

-> *toekomstbestendig leefklimaat dmv DIENmodellen en verDIENmodellen*

We zetten in op:

- nieuwe samenwerkingen en/ of combinaties van functies
- nieuwe verdienmodellen voor agrarische bedrijven
- Vernieuwende manieren tbv verandering van houding

Dit zijn de doelen waaraan een project moet bijdragen om in aanmerking te komen voor eventuele LEADER-subsidie in de periode 2023-2027. Daarnaast zijn ook de LEADER-criteria (*vernieuwend, integraal, bottom-up, gebiedsgericht (vóór en dóór de samenleving) en samenwerking*) heel belangrijk.

Hieronder een nadere beschrijving van deze hoofdoelen en subdoelen (deze staan ook op pagina 12 t/m 14 van de LOS):

1. Trots op elkaar – het behouden en versterken van levendige dorpen en kernen

Hieronder verstaan we passende huisvesting, goede bereikbaarheid, voldoende en goed toegankelijke voorzieningen voor alle doelgroepen om elkaar te ontmoeten, te bewegen, sporten en spelen. Daarom zetten we bij deze doelstelling in op het stimuleren van ontmoeting, gezamenlijk eigenaarschap, multifunctioneel gebruik van (vrijkomende) gebouwen en nieuwe woonvormen en -plekken.

LEADER Rivierenland zet in op de volgende subdoelen:

- a) Stimuleren van ontmoeting, sociale samenhang, gezamenlijk eigenaarschap, open houding, samenwerking en inclusiviteit (o.a. aandacht voor nieuwkomers, praktisch versus theoretisch opgeleid, mensen met beperking, laaggeletterdheid), benutten van elkaars kennis & kunde & bezit (delen). Daarbij denken we bijvoorbeeld aan initiatieven gericht op:
- het betrekken van nieuwkomers (zowel uit de (rand)stad als uit buitenland), breed beschikbaar maken van informatie over de streek (over voorzieningen, werkgelegenheid, vrijwilligerswerk, mooie plekken om te bezoeken, activiteiten, etc). Aandacht hierbij voor laaggeletterdheid en toegankelijkheid;
 - het behouden en werven van vrijwilligers en/of andere vormen om lokale gemeenschappen en voorzieningen draaiende te houden.
 - het opzetten van burgercoöperaties (ten behoeve van deze doelstelling);
 - het behouden en verbeteren van bestaande of het creëren van nieuwe voorzieningen als een 'common': gezamenlijk eigenaarschap, samen zorgen voor beheer en multifunctioneel gebruik (sociaal, sport, cultuur, onderwijs, etc).
 - het samen zorgen voor goede bereikbaarheid van voorzieningen;
 - het versterken van de binding van jongeren met het gebied.
- b) Stimuleren van nieuwe (betaalbare) woonvormen- en plekken (bijvoorbeeld voor jongeren en /of ouderen), benutten van vrijkomende gebouwen voor (samen) wonen. Daarbij denken we bijvoorbeeld aan initiatieven gericht op:
- gecombineerde woonvormen, bijvoorbeeld jongeren en ouderen, mensen met en zonder zorgvraag;
 - publiek-private samenwerking om betaalbare woningen voor starters/jongeren te realiseren;
 - het benutten van vrijkomende gebouwen (agrarisches, religieus, industrieel) voor betaalbaar wonen.

2. Trots op ons werk

Bij deze doelstelling gaat het om het versterken van de plattelandseconomie met ruimte om te ondernemen, goede bereikbaarheid en diversiteit in werk voor de inwoners en een goede verbinding tussen onderwijs en arbeidsmarkt om zo aansluiting te houden bij de vereisten van de 'nieuwe economie'. Daarom zetten we bij deze doelstelling in op het verbinden van werk en onderwijs, het samen op de kaart zetten van het gebied en op gastvrijheid: het vergroten van het recreatief-toeristisch aanbod, waarbij we ook stad en platteland willen verbinden.

LEADER Rivierenland zet in op de volgende subdoelen:

- a) Versterken van de link tussen werk en onderwijs: jongeren al vroeg kennis laten maken met regionale bedrijven, jongeren in het gebied houden, zorgen dat kennis- en vaardigheden van werknemers zijn afgestemd op regionale behoeften (ICT, 21st century skills). Daarbij denken we bijvoorbeeld aan initiatieven gericht op:
- stimuleren van samenwerking tussen bedrijven en scholen als het gaat om stages, praktijkonderwijs (o.a. inzichtelijk/ zichtbaar maken van bedrijven en bedrijfstakken waar jongeren terecht kunnen);
 - stimuleren van samenwerking tussen bedrijven en onderwijs rond benodigde vaardigheden (21st century skills, life long learning, digitalisering).
 - Stimuleren van samenwerking tussen bedrijven en onderwijs rond energietransitie, duurzaam bouwen, duurzame mobiliteit.
- b) (Gezamenlijk) profileren van de streek: samenwerking tussen (toeristisch) ondernemers onderling en/of met inwoners, organisaties en overheden om het gebied te vermarkten. Daarbij denken we bijvoorbeeld aan initiatieven gericht op:

- samenwerking rond 'branding' en promotie van het gebied (zowel gericht op inwoners, bedrijven/ werknemers als op toeristen);
 - het verbinden van het recreatief en (agro)toeristisch aanbod, bijvoorbeeld in arrangementen, streekproducten, rondleidingen, waarbij ook aandacht voor verbinding tussen stad en platteland;
 - Ambassadeurschap om het verhaal uit te dragen: bijvoorbeeld cursussen om het verhaal te vertellen voor (recreatie)ondernemers, inzet van vrijwilligers, activiteiten vanuit kunst & cultuursector.
- c) Gastvrijheid: vergroten van het recreatief-toeristisch aanbod zoals nieuwe lokaties voor meerdaags verblijf, uitspanningen langs recreatieve routes, verkrijgbaarheid van streekproducten, verbetering van de verbinding tussen stad en land, en andere activiteiten, met aandacht voor de kwaliteiten van het gebied zoals 'rust' (dus geen massatoerisme). Daarbij denken we bijvoorbeeld aan initiatieven gericht op:
- 'Slow tourism': nieuwe lokaties voor meerdaags verblijf met kleine ecologische voetafdruk;
 - nieuwe uitspanningen langs recreatieve routes die werken met streekproducten en/of in een bepaald (cultuurhistorisch) thema;
 - nieuwe (kleinschalige) activiteiten voor inwoners en bezoekers die de streekidentiteit uitdragen.
 - ver(nieuwe)nde verdienmodellen op het agrarisch bedrijf rond agrotourisme en streekproducten, inclusief het verbeteren van de verkrijgbaarheid van lokaal geproduceerde producten.

3. Trots op ons landschap: toekomstbestendig leefklimaat

Hier gaat het om een gezonde, natuur-inclusieve, circulaire en biodiverse leefomgeving, die voorbereid is op veranderingen in het klimaat, met opwekking, gebruik en opslag van duurzame energie, waarbij de landschappelijke identiteit/ ruimtelijke kwaliteit wordt versterkt. Hiervoor zoeken we nieuwe verdienmodellen voor agrarische bedrijven, nieuwe samenwerkingen en nieuwe combinaties van functies. Daarom zetten we bij deze doelstelling in op zowel economische dragers – verDIENmodellen - als sociale dragers – DIENmodellen, voor het verbeteren van de leefomgeving. LEADER Rivierenland zet in op de volgende subdoelen:

- a) Stimuleren van (ver)nieuwe(nde) verDIENmodellen voor landschap, natuur, biodiversiteit, energie, klimaatadaptatie, waterkwaliteit en bodemkwaliteit. Hierbij gaat het om initiatieven die zorgen voor een economische drager.
- b) Stimuleren van (ver)nieuwe(nde) DIENmodellen voor landschap, natuur, biodiversiteit, energie, klimaatadaptatie, waterkwaliteit en bodemkwaliteit. Hierbij gaat het om initiatieven die dit combineren met een sociaal doel.

Zowel bij a. (verDIENmodellen) als bij b. (DIENmodellen) denken we daarbij bijvoorbeeld aan initiatieven gericht op:

- nieuwe samenwerkingen en/of combinaties van functies voor de versterking van:
 - biodiversiteit;
 - circulariteit
 - klimaatbestendigheid;
 - water (beschikbaarheid, kwaliteit, waterberging en -buffering);
 - bomen/ landschap / vergroening/natuur;
 - duurzame energie: slimme oplossingen samen met inwoners voor gezamenlijk/ lokaal opwekken én benutten van energie, spreiding in verbruik, uitwisselen, opslag.
- (ver)nieuwe(nde) verdienmodellen op het agrarisch bedrijf: rond bovenstaande, maar ook rond zorg, nieuwe teelten, korte ketens, verwaarden van 3e klasse en restproducten;
- Vernieuwende manieren om bewustwording en verandering van houding te realiseren op deze thema's, zowel bij burgers als bedrijven.